

Brussel, 12 oktober 2026
(OR. en)

14367/26

ENV 1222
CLIMA 532

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	14227/26 + ADD 1
Betreft:	VN-Verdrag inzake biologische diversiteit (CBD) (Jerevan, Armenië, 19-30 oktober 2026) a) Zeventiende vergadering van de Conferentie van de Partijen bij het CBD (COP17) b) Twaalfde vergadering van de Conferentie van de Partijen bij het CBD waarin de partijen bij het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid bijeenkomen (COP-MOP12) c) Zesde vergadering van de Conferentie van de Partijen bij het CBD waarin de partijen bij het Protocol van Nagoya inzake toegang en verdeling van voordelen bijeenkomen (COP-MOP6) - Conclusies van de Raad

De delegaties vinden in de bijlage de conclusies van de Raad over bovengenoemd onderwerp, die de Raad tijdens zijn 4200e zitting, op 12 oktober 2026, heeft goedgekeurd.

VERDRAG INZAKE BIOLOGISCHE DIVERSITEIT (CBD):

**Vorbereiding van de zeventiende vergadering van de Conferentie van de Partijen bij het
CBD (COP17)**

**Vorbereiding van de twaalfde vergadering van de Conferentie van de Partijen bij het CBD
waarin de partijen bij het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid bijeenkomen
(COP-MOP12)**

**Vorbereiding van de zesde vergadering van de Conferentie van de Partijen bij het CBD
waarin de partijen bij het Protocol van Nagoya inzake toegang en verdeling van voordelen
bijeenkomen (COP-MOP6)**

(Jerevan, Armenië, 19-30 oktober 2026)

- Conclusies van de Raad -

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

HERINNEREND aan zijn conclusies over:

het Verdrag inzake biologische diversiteit (CBD): Vorbereiding van de 16e vergadering van de Conferentie van de Partijen (COP16) bij het CBD; Vorbereiding van de 11e vergadering van de Conferentie van de Partijen bij het CBD waarin de Partijen bij het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid bijeenkomen (COP-MOP11); Vorbereiding van de 5e vergadering van de Conferentie van de Partijen bij het CBD waarin de Partijen bij het Protocol van Nagoya inzake toegang en verdeling van voordelen bijeenkomen (COP-MOP5) (Cali, Colombia, 21 oktober – 1 november 2024)¹;

Biodiversiteit - dringend actie nodig²;

Vorbereiding van het mondiale biodiversiteitskader voor de periode na 2020 - Verdrag inzake biologische diversiteit (CBD)³;

¹ Doc. ST 14480/24.

² Doc. ST 12210/20.

³ Doc. ST 15272/19 + COR 1.

Energie- en klimaatdiplomatie van de EU⁴;

Een strategisch kader voor een concurrerende en duurzame bio-economie in de EU⁵;

Inheemse volken⁶;

ONDERSTREPEND dat het verlies aan biodiversiteit een existentiële mondiale bedreiging voor de mensheid blijft, ERKENNEND dat biodiversiteit, voedsel, water, gezondheid en klimaatverandering met elkaar verbonden zijn en dat de verwezenlijking van het mondiaal biodiversiteitskader van Kunming-Montreal (Kunming Montreal Global Biodiversity Framework – KMGBF) holistische, integratieve en complementaire actie vereist, binnen sectoren en over sectoren heen, in overeenstemming met een nexusbenadering om synergieën te versterken en compromissen te verminderen, en BENADRUKKEND dat transformatieve veranderingen nodig zijn om de directe en indirecte oorzaken van biodiversiteitsverlies aan te pakken;

ERKENNEND dat gezonde ecosystemen en biodiversiteit van fundamenteel belang zijn voor gezondheid, welzijn, voedselzekerheid, voeding, banen en duurzame bestaansmiddelen, alsook voor economische en sociale stabiliteit op lange termijn;

ERKENNEND dat gezonde ecosystemen bescherming bieden tegen natuurgevaren en -rampen en bijdragen tot de nationale veiligheid, en dat het beschermen, herstellen en duurzaam gebruiken van biodiversiteit kan helpen de nationale en economische veiligheid te waarborgen en de veerkracht te vergroten;

DIEP VERONTRUST door de ernst en urgentie van de onderling afhankelijke mondiale crises met betrekking tot biodiversiteitsverlies, klimaatverandering, verontreiniging, de degradatie van ecosystemen, land, water en oceanen, met inbegrip van ontbossing, woestijnvorming en droogte, alsook extreme bosbranden, hittegolven en stijgende zeetemperaturen; BEVESTIGEND dat hij vastbesloten is deze onderling afhankelijke crises op een alomvattende, geïntegreerde en coherente manier aan te pakken, met wederzijds voordelige strategieën en sterke sociale en milieuwaarborgen;

⁴ Doc. ST 8417/26.

⁵ Doc. ST 7397/26.

⁶ Doc. ST 8814/17.

INGENOMEN MET het algemene verslag over de collectieve vooruitgang bij de uitvoering van het KMGBF, het aanzienlijke aantal geactualiseerde of herziene nationale biodiversiteitsstrategieën en -actieplannen en streefdoelen die sinds de vaststelling ervan op het KMGBF zijn afgestemd, en het grote aantal zevende nationale verslagen dat door de partijen bij het verdrag is ingediend, en ER OPNIEUW OP WIJZEND dat de partijen die dit nog niet hebben gedaan, hun nationale biodiversiteitsstrategieën en -actieplannen en zevende nationale verslagen zo spoedig mogelijk moeten afronden en indienen;

ONDERKENNEND dat Verordening (EU) 2024/1991 inzake natuurherstel, in het kader waarvan nationale herstelplannen en uitvoeringsprocessen worden ontwikkeld, een belangrijke bijdrage van de EU en haar lidstaten aan de uitvoering van het KMGBF vormt;

ONDERKENNEND dat er vooruitgang is geboekt bij het mobiliseren van financiële middelen uit alle bronnen, maar tevens BENADRUKKEND dat het nog steeds onzeker is of de mijlpaal voor 2025 voor streefdoel 19 is bereikt;

ZICH BEWUST VAN het belang van het mobiliseren van acties van alle partijen en niet-overheidsactoren, onder meer door middel van partnerschappen, coalities en initiatieven, om biodiversiteit te mainstreamen en de uitvoering van het KMGBF te versnellen, en INGENOMEN MET de toezeggingen van niet-overheidsactoren als bijdragen aan de uitvoering van het KMGBF;

ONDERKENNEND dat er beleids-, rechts- en regelgevingskaders nodig zijn die een gunstig klimaat scheppen voor de afstemming van het bedrijfsleven en de financiële sector op de streefdoelen van het KMGBF, en voor het behoud, het herstel en het duurzame gebruik van biodiversiteit en de ecosysteemdiensten ervan;

OPNIEUW BEVESTIGEND dat wij ons gezamenlijk inzetten voor effectief multilateralisme, met als kern de Verenigde Naties, en HERINNEREND AAN de centrale rol van het KMGBF als een systeem breed, VN-breed, maatschappij breed en overheids breed kader;

ER OPNIEUW OP WIJZEND dat voor de uitvoering van het KMGBF een op mensenrechten gebaseerde aanpak, billijkheid en gendergelijkheid cruciaal zijn;

OPNIEUW BEVESTIGEND dat het belangrijk is de synergieën en samenwerking op alle niveaus tussen de Verdragen van Rio en met andere multilaterale milieuovereenkomsten te versterken, en BENADRUKKEND dat er binnen alle sectoren en over alle sectoren heen versnelde maatregelen nodig zijn, met name via op de natuur gebaseerde oplossingen en op ecosystemen gebaseerde benaderingen, waarbij de ecosysteembenadering van het verdrag wordt toegepast, die bijdragen tot de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs;

OPNIEUW BEVESTIGEND dat hij zich inzet voor een robuuste en doeltreffende algemene evaluatie van de collectieve vooruitgang bij de uitvoering van het KMGBF, die leidt tot een nieuw politiek momentum en versnelde uitvoeringsmaatregelen met het oog op de verwezenlijking van de KMGBF-streefdoelen voor 2030;

INGENOMEN MET de ambitie van de Republiek Armenië om de politieke zichtbaarheid van de COP17 te vergroten, onder meer via het traject van Jerevan voor de versnelde uitvoering van het KMGBF, en om ervoor te zorgen dat de COP17 een succesvolle algemene evaluatie oplevert, met het oog op de versnelde uitvoering van het KMGBF en de bijbehorende doelstellingen en streefdoelen, en tevens VERHEUGD OVER de nadruk die de Republiek Armenië legt op inclusieve participatie en ambitieuze en actiegerichte resultaten voor de algemene evaluatie en de COP17;

ONDERSTREEPT dat voor de toepassing van deze conclusies van de Raad de term “inheemse volken en lokale gemeenschappen” wordt gebruikt zonder afbreuk te doen aan het verdere gebruik in CBD-documenten van de overeengekomen terminologie in Besluit XII/12 van de CBD COP, in afwachting van toekomstige onderhandelingen over deze kwestie;

VEROORDEELT nogmaals met klem Ruslands aanvalsoorlog tegen Oekraïne, die een onmiskenbare schending vormt van het internationaal recht, waaronder het VN-Handvest; HERHAALT diep bezorgd te zijn over de situatie in het Midden-Oosten, zoals de Europese Raad heeft verwoord in zijn conclusies van juni 2026;

HOOFDSTUK I – VERDRAG INZAKE BIOLOGISCHE DIVERSITEIT

DE UITVOERING VAN HET MONDIALE BIODIVERSITEITSKADER VAN KUNMING-MONTREAL VERSNELLEN

1. BEVESTIGT nogmaals zijn toezegging om het KMGBF volledig uit te voeren;
2. IS INGENOMEN MET de ongekennde mate van betrokkenheid die het KMGBF heeft gegenereerd en de inzet die de partijen en belanghebbenden hebben getoond voor de uitvoering ervan, zoals benadrukt in het algemene verslag en aangetoond door het aanzienlijke aantal ingediende nationale verslagen en nationale biodiversiteitsstrategieën en -actieplannen, maar BENADRUKT tevens dat de kwaliteit en volledigheid van de verslaglegging moeten worden verbeterd om de beoordeling van de vooruitgang bij de verwezenlijking van de doelstellingen en streefdoelen van het KMGBF verder te vergemakkelijken;
3. ERKENT dat er vooruitgang is geboekt bij de uitvoering van het KMGBF, maar IS ZICHER TEVENS VAN BEWUST dat het niet mogelijk zal zijn de streefdoelen en missie voor 2030 of de doelstellingen voor 2050 te vervullen zonder versnelde acties en inspanningen en zonder dringend de resterende belemmeringen en lacunes aan te pakken;
4. ERKENT dat de uitvoering van het KMGBF dringend moet worden versneld en versterkt, en BENADRUKT het belang van meer politieke wil en ambitie om de uitvoering te versnellen en lacunes aan te pakken teneinde de streefdoelen voor 2030 en de doelstellingen voor 2050 binnen de resterende tijd te halen en de drie doelstellingen van het verdrag te verwezenlijken;
5. ERKENT het blijvende belang van de verdere operationalisering en het gebruik van het monitoringkader van het KMGBF en ONDERSTREEPT dat bij monitoring- en rapportageregelingen waar mogelijk gebruik moet worden gemaakt van bestaande informatie en processen om dubbel werk te voorkomen en extra administratieve en financiële lasten voor de partijen tot een minimum te beperken;

6. ROEPT OP tot meer actie om biodiversiteit te mainstreamen op alle overheids- en maatschappelijke niveaus, in alle beleidsmaatregelen en sectoren, en BENADRUKT de cruciale rol van de particuliere sector in dit verband;
7. IS INGENOMEN MET de open geest en het constructieve karakter van de dialoog van Kunming, onder meer wat betreft mogelijke follow-upmaatregelen naar aanleiding van de algemene evaluatie;
8. BENADRUKT het belang van alomvattende, actiegerichte boodschappen om de uitvoering van het KMGBF te versnellen, met name voor streefdoelen waarmee de minste vooruitgang is geboekt;
9. ERKENT dat nauwere internationale samenwerking, verbeterde acties en inspanningen en versterkte uitvoeringsmiddelen belangrijk zijn voor de volledige en doeltreffende uitvoering van het KMGBF;
10. ONDERSTREEPT, zoals benadrukt in het algemene verslag over de collectieve vooruitgang bij de uitvoering van het KMGBF, dat de maatregelen moeten worden versterkt om de directe en indirecte oorzaken van biodiversiteitsverlies aan te pakken, met inbegrip van oorzaken die de vooruitgang bij de uitvoering van het KMGBF blijven ondermijnen, en dat nationale streefdoelen deze oorzaken op mondiaal niveau nog niet adequaat aanpakken en dat derhalve meer beleidssamenhang, rekening houdend met de nationale omstandigheden, en de opschaling van transformatieve acties noodzakelijk zijn;
11. BENADRUKT het belang van een overheids- en maatschappijbrede aanpak voor de uitvoering van het KMGBF;
12. ONDERSTREEPT dat de volledige en effectieve deelname van niet-overheidsactoren, waaronder met name inheemse volken en lokale gemeenschappen, vrouwen en jongeren, met erkenning van hun respectieve rol, van cruciaal belang is voor de volledige en doeltreffende uitvoering van het KMGBF;

13. BENADRUKT het belang van gendergelijkheid en een genderresponsieve uitvoering van het KMGBF, en van het waarborgen van een inclusieve en op mensenrechten gebaseerde aanpak, en ONDERSTREEPT dat genderperspectieven moeten worden geïntegreerd in biodiversiteitsbeleid, -strategieën, -plannen, -acties, -programma's en -financieringsregelingen op alle niveaus, dat ongelijkheden moeten worden verminderd en dat de billijke, volledige en effectieve participatie en vertegenwoordiging van inheemse volken en lokale gemeenschappen, vrouwen en meisjes, jongeren, personen met een handicap en andere relevante belanghebbenden in biodiversiteitsgerelateerde beleids- en besluitvormingsprocessen moet worden bevorderd;
14. ERKENT de belangrijkste instrumenten die op nationaal, regionaal en internationaal niveau reeds bestaan ter ondersteuning van de uitvoering, waaronder met name de nationale biodiversiteitsstrategieën en -actieplannen, en BENADRUKT dat de nationale plannen voor de financiering van biodiversiteit of soortgelijke instrumenten, de bestaande CBD-werkprogramma's en andere initiatieven bijdragen tot de uitvoering van het KMGBF en het verdrag, en BENADRUKT dat het actualiseren en versterken van de uitvoering ervan een belangrijke bijdrage blijft leveren tot de uitvoering van het KMGBF en het CBD;
15. BENADRUKT de rol en het belang van een solide wetenschappelijke empirische basis voor beleidsvorming op basis van de beste beschikbare wetenschappelijke kennis, samen met de waardevolle bijdrage van traditionele kennis, als basis voor ambitie en doeltreffende uitvoering, en ROEPT OP tot verdere versterking van de samenwerking tussen het intergouvernementeel platform voor biodiversiteit en ecosysteemdiensten (IPBES) en het CBD, alsook tot een betere benutting van de bevindingen van het IPBES ter ondersteuning van de uitvoering van het KMGBF;
16. BENADRUKT de noodzaak van verdere samenwerking met andere platforms waar wetenschap en beleid samenkomen, waaronder de Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering en het Intergouvernementeel Panel voor wetenschap en beleid inzake chemicaliën, afval en vervuilingspreventie;
17. BENADRUKT de noodzaak van een duidelijk en samenhangend follow-upproces van de eerste algemene evaluatie van de uitvoering om te zorgen voor continuïteit met de tweede algemene evaluatie van de uitvoering, alsook van duidelijke dringende en coherente maatregelen om de uitvoering van het KMGBF in de resterende tijd spoedig te versnellen;

18. IS INGENOMEN MET de oprichting van de regionale en subregionale centra voor technische en wetenschappelijke samenwerking en ROEPT OP deze volledig operationeel te maken om de ondersteuning van de uitvoering van het KMGBF te versnellen;
19. ROEPT OP tot nauwere en intensievere samenwerking en versterking van de synergieën tussen de drie Verdragen van Rio, alsook met andere biodiversiteitsgerelateerde multilaterale milieuovereenkomsten, binnen hun respectieve mandaten, door middel van een coherente uitvoering van het KMGBF, de Overeenkomst van Parijs en het strategisch kader 2018-2030 van het Verdrag van de Verenigde Naties ter bestrijding van woestijnvorming, onder meer door de rol en de functie van de gezamenlijke verbindingsgroep van de Verdragen van Rio en de verbindingsgroep inzake biodiversiteit te versterken, teneinde de synergieën verder te versterken en de samenwerking op nationaal niveau te intensiveren, met name bij de ontwikkeling, herziening en uitvoering van relevante streefdoelen, strategieën en actieplannen, alsook bij monitoring en verslaglegging;
20. ONDERSTREEPT VOORTS het belang van het versterken van geïntegreerde benaderingen om de onderlinge verbanden tussen biodiversiteit, klimaat, verontreiniging, en water- en bodemdegradatie aan te pakken, onder meer door middel van op de natuur gebaseerde oplossingen en op ecosystemen gebaseerde benaderingen, alsook in een grensoverschrijdende context;
21. ROEPT TEVENS OP tot versterking van de lopende inspanningen van de partijen, de bestuursorganen en secretariaten van de andere Verdragen van Rio, verdragen met betrekking tot biodiversiteit, verdragen inzake chemische stoffen en afval en andere relevante multilaterale milieuovereenkomsten, VN-entiteiten, andere relevante organisaties en belanghebbenden, met inbegrip van financiële instellingen en initiatieven die relevant zijn voor thematische sectoren, om de samenwerking in het kader van het KMGBF en andere relevante kaders te verbeteren;

Digitale sequentiegegevens over genetische bronnen

22. HERINNEREND AAN de Besluiten 15/9 en 16/2 van de CBD COP, ERKENT dat het multilaterale mechanisme voor het delen van de baten van het gebruik van digitale sequentiegegevens over genetische bronnen, met inbegrip van het Cali-fonds, een innovatief instrument is om batenverdeling te bevorderen en meer middelen voor biodiversiteit te mobiliseren, en BENADRUKT dat het daadwerkelijk moet worden uitgevoerd en dat tegelijkertijd moet worden gestreefd naar meer rechtszekerheid en duidelijkheid en naar een gelijk speelveld;
23. MERKT OP dat op grond van Besluit 16/2 alleen ontwikkelingslanden en inheemse volken en lokale gemeenschappen in aanmerking komen voor toegang tot het Cali-fonds, ONDERSTREEPT echter dat op grond van het verdrag het delen van de baten van het gebruik van genetische bronnen mogelijk is voor alle partijen op basis van het beginsel dat zij allemaal leveranciers en gebruikers van genetische bronnen zijn, en ONDERSTREEPT dat in dit verband in voorkomend geval verdere werkzaamheden nodig zijn;
24. ONDERSTREEPT het belang van het behoud en de verbetering van de open toegang tot digitale sequentiegegevens, die van essentieel belang is voor wetenschappelijk onderzoek en innovatie, en BEVESTIGT dat het multilateraal mechanisme geen tracking en tracing mag vereisen;
25. ERKENT dat publieke onderzoeksinstituten en academische instellingen zich actief inzetten voor het delen van niet-geldelijke baten door middel van publiek onderzoek naar het gebruik van digitale sequentiegegevens en de daarmee verband houdende capaciteitsopbouw en -ontwikkeling, en MOEDIGT relevante initiatieven AAN om deze werkzaamheden voort te zetten;
26. MOEDIGT samenwerking aan met entiteiten die databanken beheren om de uitvoering van het multilaterale mechanisme voor het delen van de baten van het gebruik van digitale sequentiegegevens over genetische bronnen te ondersteunen;

27. ONDERSTREEPT dat de verdere ontwikkeling van operationele modaliteiten in het kader van het multilaterale mechanisme, met inbegrip van mogelijke nieuwe modaliteiten voor bijdragen, in overeenstemming moet zijn met de criteria van punt 9 van Besluit 15/9, empirisch onderbouwd moet zijn en niet mag vooruitlopen op het resultaat van de eerste evaluatie van de doeltreffendheid van het multilaterale mechanisme, met inbegrip van het Cali-fonds, tijdens de COP18;
28. ONDERSTREEPT VOORTS het belang van het vermijden van een mogelijke opeenstapeling van verplichtingen in toegangs- en batenverdelingsregelingen en BENADRUKT dat onnodige complexiteit en bureaucratische lasten moeten worden vermeden;
29. NEEMT met bezorgdheid NOTA van het lage aantal bijdragen aan het Cali-fonds, ONDERKENT dat het Cali-fonds in alle sectoren onder de aandacht moet worden gebracht, ONDERSTREEPT het belang van bijdragen van de particuliere sector en MOEDIGT entiteiten uit de particuliere sector wereldwijd die voordeel halen uit het gebruik van digitale sequentiegegevens over genetische bronnen AAN bij te dragen aan het Cali-fonds en niet-geldelijke baten te delen; IS in dit verband INGENOMEN MET publieke, private en multilaterale partnerschappen en initiatieven in verschillende sectoren en op verschillende platforms, alsook met het opbouwen van capaciteit en steun voor de volledige operationalisering van het Cali-fonds;

Mobilisatie van middelen

30. HERINNERT AAN de routekaart in Besluit 16/34 van de CBD COP en HERHAALT zijn toezegging om op beide sporen op coherente wijze vooruitgang te boeken;
31. HERHAALT zijn toezegging om middelen uit alle bronnen te mobiliseren; ROEPT alle landen die daartoe in staat zijn OP bij te dragen aan de internationale financiering van biodiversiteit, in overeenstemming met de nationale omstandigheden en rekening houdend met de dynamische en steeds veranderende aard van hun respectieve capaciteiten, en DRINGT ER BIJ de belanghebbenden, waaronder de particuliere en de financiële sector, OP AAN meer aan de uitvoering van het KMGBF bij te dragen en hun kapitaalstromen op het KMGBF af te stemmen;

32. ONDERSTREEPT dat de EU en haar lidstaten samen verreweg de grootste verstrekkers van biodiversiteitsgerelateerde officiële ontwikkelingshulp ter wereld zijn;
33. ONDERSTREEPT de door de OESO gemelde positieve trend in de internationale financiering van biodiversiteit: in 2024 bedroeg de specifieke financiering voor biodiversiteit 18,9 miljard USD en de biodiversiteitsgerelateerde financiering 34,2 miljard USD;
34. ERKENT het belang van transparantie, consistentie en methodologische duidelijkheid bij de verslaglegging over de internationale financiering van biodiversiteit;
35. BEVESTIGT het blijvende belang van het Wereldmilieufonds (Global Environmental Facility – GEF) als financieel mechanisme van het verdrag, IS INGENOMEN MET de toezeggingen die zijn gedaan tijdens de negende aanvulling van het GEF, en met de resultaten inzake streefdoelen voor de minst ontwikkelde landen en kleine eilandstaten in ontwikkeling, inheemse volken en lokale gemeenschappen, alsook met de mobilisatie van de particuliere sector, en MOEDIGT de huidige en potentiële contribuanten AAN hun bijdragen voor GEF-9 tijdig en op ambitieuze wijze af te ronden, onder leiding van de EU-lidstaten;
36. ERKENT de succesvolle programmering van het fonds voor het mondiaal biodiversiteitskader (Global Biodiversity Framework Fund – GBFF) en ROEPT OP tot verdere toezeggingen aan het GBFF uit alle bronnen;
37. ERKENT dat momenteel door een beperkt aantal landen publieke internationale financiering voor biodiversiteit wordt verstrekt en gemobiliseerd, en BEVESTIGT dat moet worden nagedacht over trajecten voor het systematisch verbreden van de bijdragebasis en het verhogen van het aantal contribuanten voor biodiversiteitsfinanciering in overeenstemming met de ontwikkeling van de nationale omstandigheden en capaciteiten in de loop van de tijd en de economische realiteit, op vrijwillige basis en op basis van consensus, bijvoorbeeld door middel van mogelijke indicatieve objectieve criteria, onder meer via periodieke evaluatie en, indien nodig, wijziging van de lijst die is opgesteld op grond van artikel 20, lid 2, van het verdrag en in overeenstemming met dat artikel; WIJST EROP dat de partijen in dit verband naar behoren moeten worden geraadpleegd;

38. WIJST OP de belangrijke rol van de particuliere sector en belanghebbenden, alsook op de verkenning van mogelijke vrijwillige en regelgevende innovatieve benaderingen, zoals, in overeenstemming met de nationale omstandigheden, onder meer natuurcredits met een hoge integriteit en benaderingen van de circulaire economie bij het mobiliseren van middelen uit alle bronnen;
39. ONDERSTREEPT dat het belangrijk is de ontwikkeling en uitvoering van nationale plannen voor de financiering van biodiversiteit of soortgelijke instrumenten te bevorderen, met name door de uitvoering te ondersteunen van financieringsoplossingen die hun potentieel voor het mobiliseren van binnenlandse middelen ontsluiten; ONDERKENT de potentiële waarde van sectoroverschrijdende nationale platforms voor het versterken van de mobilisering van binnenlandse en internationale publieke en particuliere geldstromen en het versnellen van de uitvoering van de doelstellingen en streefdoelen van het KMGBF;
40. ERKENT dat alle bedrijven afhankelijk zijn van en een impact hebben op de biodiversiteit; BENADRUKT dat het belangrijk is een gunstig klimaat te scheppen voor transformatieve verandering, waar passend en in overeenstemming met de nationale omstandigheden, met inbegrip van het vaststellen van beleids-, rechts- en regelgevingskaders voor bedrijven om bij te dragen aan het behoud, het herstel en het duurzame gebruik van biodiversiteit, en IS INGENOMEN MET de bevindingen van de beoordeling van het bedrijfsleven en de biodiversiteit van het IPBES;
41. ONDERSTREEPT dat het dringend nodig is stimulansen sneller in kaart te brengen en stimulansen, met inbegrip van subsidies, die schadelijk zijn voor de biodiversiteit op evenredige, rechtvaardige, eerlijke, doeltreffende en billijke wijze weg te nemen, geleidelijk af te schaffen of te hervormen, te beginnen met de schadelijkste stimulansen, en positieve stimulansen voor het behoud en het duurzame gebruik van biodiversiteit op te schalen in overeenstemming met streefdoel 18 van het KMGBF;

Kwesties in verband met inheemse volken en lokale gemeenschappen

42. BEVESTIGT de rechten van inheemse volken, onder meer zoals vastgelegd in de VN-Verklaring over de rechten van inheemse volken⁷;
43. IS INGENOMEN MET de oprichting door de COP16 van het ondergeschikt orgaan inzake artikel 8, punt j), en andere bepalingen van het Verdrag inzake biologische diversiteit met betrekking tot inheemse volken en lokale gemeenschappen (SB8J) en BENADRUKT dat een modus operandi nodig is met inclusieve participatieprocedures die het cruciale belang van zinvolle en volledige en effectieve deelname van inheemse volken en lokale gemeenschappen aan SB8J adequaat weerspiegelt;
44. ERKENT de kritieke en cruciale rol en bijdragen van inheemse volken en lokale gemeenschappen als hoeders van biodiversiteit en traditionele kennis, innovaties en praktijken die relevant zijn voor het behoud en het duurzame gebruik van biologische diversiteit; BENADRUKT het belang van de eerbiediging van het internationaal recht en de internationale instrumenten inzake de mensenrechten;
45. BENADRUKT dat het werkprogramma voor artikel 8, punt j), en andere bepalingen van het CBD met betrekking tot inheemse volken en lokale gemeenschappen tot 2030 volledig en doeltreffend moet worden uitgevoerd, onder meer door de volledige, effectieve en betekenisvolle deelname van inheemse volken en lokale gemeenschappen aan relevante besluitvormingsprocessen;

⁷ Resolutie 61/295 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

Synthetische biologie

46. ERKENT de snelle vooruitgang van toepassingen van de synthetische biologie, alsook de potentiële positieve en negatieve effecten met betrekking tot de drie doelstellingen van het verdrag en de uitvoering van het KMGBF, en de noodzaak van adequate monitoring en evaluatie, onder meer op het gebied van artificiële intelligentie en computationele biologie in het kader van het verdrag, en STELT VOOR de recente technologische ontwikkelingen op het gebied van de synthetische biologie verder te behandelen;
47. IS INGENOMEN MET de werkzaamheden van de ad-hocgroep van technische deskundigen inzake synthetische biologie en het ontwerp van thematisch actieplan ter ondersteuning van capaciteitsopbouw en -ontwikkeling, toegang tot en overdracht van technologie en kennisdeling in de context van de synthetische biologie, geschraagd door de voorzorgsbenadering zoals vervat in beginsel 15 van de Verklaring van Rio de Janeiro inzake milieu en ontwikkeling;

Biodiversiteit van zeeën en kustgebieden

48. BENADRUKT dat de biodiversiteit van zeeën en kustgebieden over het algemeen onvoldoende tot uiting komt in de nationale biodiversiteitsstrategieën en -actieplannen en ONDERSTREEPT dat deze vorm van biodiversiteit beter moet worden geïntegreerd in de planning en uitvoering van nationale biodiversiteitsstrategieën en -actieplannen, onder meer door beleidssamenhang tussen de betrokken sectoren te bevorderen en transformatieve acties voor het behoud, het herstel en het duurzame gebruik van de biodiversiteit van zeeën op te schalen;

49. BENADRUKT dat het belangrijk is inspanningen te blijven leveren om gebieden aan te wijzen en te beschrijven die voldoen aan de criteria voor ecologisch of biologisch belangrijke mariene gebieden (ecologically or biologically significant marine areas – EBSA’s) en de vrijwillige richtsnoeren inzake collegiale toetsingen voor EBSA’s en andere relevante compatibele en aanvullende wetenschappelijke criteria vast te stellen om ervoor te zorgen dat het EBSA-proces een waardevolle wetenschappelijke en technische bijdrage blijft leveren aan de uitvoering van het KMGBF, andere internationale instrumenten, kaders en bevoegde organisaties, en aan de toekomstige uitvoering van de Overeenkomst in het kader van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee, inzake het behoud en het duurzame gebruik van de mariene biologische diversiteit van gebieden voorbij de grenzen van de nationale rechtsmacht (BBNJ-overeenkomst);
50. ONDERSTREEPT dat het EBSA-proces de soevereiniteit, soevereine rechten of rechtsmacht van kuststaten volledig moet eerbiedigen, zoals bepaald in het VN-Verdrag inzake het recht van de zee (Unclos), en HERINNERT AAN Resolutie 80/110 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 9 december 2025, waarin wordt bevestigd dat het Unclos het rechtskader vormt waarbinnen alle activiteiten in de oceanen en zeeën moeten worden uitgevoerd;
51. IS INGENOMEN MET de inwerkingtreding van de BBNJ-overeenkomst en wijst op de vele doelstellingen die deze overeenkomst deelt met het verdrag; BENADRUKT de cruciale bijdragen en synergieën die de toekomstige uitvoering van de BBNJ-overeenkomst kan opleveren en ROEPT OP tot doeltreffende en efficiënte samenwerking tussen het CBD en de BBNJ-overeenkomst en relevante platforms voor wetenschapsbeleid;
52. BENADRUKT dat moet worden voortgebouwd op de resultaten van de workshop van deskundigen die van 2 tot en met 5 december 2025 in Bergen (Noorwegen) is gehouden over de biodiversiteit van zeeën in gebieden voorbij de grenzen van de nationale rechtsmacht om de werkzaamheden in het kader van het verdrag vooruit te helpen en de samenwerking of synergieën met de BBNJ-overeenkomst te versterken;

53. BENADRUKT dat het belangrijk is sneller vooruitgang te boeken op weg naar de doeltreffende instandhouding en het doeltreffende beheer van ten minste 30 % van de oceaan tegen 2030 in het kader van streefdoel 3 van het KMGBF, ook in gebieden voorbij de grenzen van de nationale rechtsmacht;

Andere aangelegenheden in verband met de COP17

54. BENADRUKT dat de efficiëntie en doeltreffendheid van, en de prioritering binnen, de processen in het CBD moeten worden vergroot, onder meer door middel van een door de partijen aangestuurd proces;
55. BENADRUKT dat er een nieuw meerjarenwerkprogramma moet worden aangenomen dat gericht is op versnelde en gefaciliteerde actie ter plaatse door de partijen, waarbij wordt gezorgd voor evenwichtige steun voor de uitvoering van alle drie de doelstellingen van het verdrag en het KMGBF, de volledige uitvoering van de bestaande CBD-instrumenten en -programma's en het vermijden van dubbel werk;
56. BENADRUKT VOORTS dat rekening moet worden gehouden met de resultaten van de functionele evaluatie om de doeltreffendheid van het secretariaat te verbeteren, met name wat betreft het houden van vergaderingen en het faciliteren van de uitvoering van het KMGBF;

HOOFDSTUK II – PROTOCOL VAN CARTAGENA INZAKE BIOVEILIGHEID

57. IS INGENOMEN MET het grote aantal vijfde nationale verslagen dat tijdig is ingediend, en BENADRUKT dat het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid volledig moet worden uitgevoerd door de nationale kaders voor bioveiligheid te versterken, robuuste, wetenschappelijk onderbouwde risicobeoordelings- en risicobeheersprocedures vast te stellen, de capaciteitsopbouw en de technische ondersteuning te verbeteren door gebruik te maken van het uitwisselingscentrum voor bioveiligheid voor informatie-uitwisseling en door het publieke bewustzijn en de betrokkenheid van belanghebbenden te bevorderen;
58. HERHAALT dat het vermogen om veranderde levende organismen op te sporen en te identificeren een belangrijk element is bij de uitvoering van het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid en STEUNT derhalve de aanvulling en actualisering van toekomstige edities van het opleidingshandboek voor de opsporing en identificatie van veranderde levende organismen in het kader van het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid, waar toegevoegde waarde kan worden geboden;

59. IS INGENOMEN MET de verzameling van informatie over nationale wet- en regelgeving en richtsnoeren op het vlak van nieuwe ontwikkelingen in de moderne biotechnologie;
60. IS INGENOMEN MET de werkzaamheden van de ad-hocgroep van technische deskundigen (Ad Hoc Technical Expert Group – AHTEG) inzake risicobeoordeling, met inbegrip van de resultaten van de AHTEG op het vlak van de toepassing van de criteria voor de identificatie en prioritering van specifieke kwesties van risicobeoordeling, STEUNT de ontwikkeling van verdere vrijwillige richtsnoeren op basis van de door de AHTEG vastgestelde prioriteitenlijst van onderwerpen, om tegemoet te komen aan de breed gedeelde behoeften van partijen, en BENADRUKT dat een realistisch werkplan nodig is voor alle betrokken actoren, met inbegrip van een mogelijke AHTEG;
61. WIJST NOGMAALS op het belang van de voorzorgsbenadering, zoals vervat in beginsel 15 van de Verklaring van Rio de Janeiro inzake milieu en ontwikkeling, en van een wetenschappelijk onderbouwde milieurisicobeoordeling per geval bij besluiten in verband met veranderde levende organismen;

HOOFDSTUK III – PROTOCOL VAN NAGOYA INZAKE TOEGANG EN VERDELING VAN VOORDELEN

62. ONDERSTREEPT dat het belangrijk is rekening te houden met de belangrijkste bevindingen en boodschappen van de tweede beoordeling en evaluatie van de doeltreffendheid van het Protocol van Nagoya voor de uitvoering van het protocol en het KMGBF, met name bij het waarborgen van passende toegang tot genetische rijkdommen, en dat de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische rijkdommen eerlijk en billijk worden verdeeld, en aldus bijdragen tot het behoud van de biodiversiteit en tot duurzaam gebruik;
63. BENADRUKT dat de partijen juridische, administratieve en beleidsmaatregelen moeten vereenvoudigen en stroomlijnen om de toegang tot genetische rijkdommen te vergemakkelijken en ervoor te zorgen dat de voordelen die voortvloeien uit het gebruik ervan op eerlijke en billijke wijze worden verdeeld, in overeenstemming met de bepalingen van het Protocol van Nagoya en andere relevante internationale instrumenten voor toegang en verdeling van voordelen.